

บทที่ 3

ประวัติคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประวัติและองค์ประกอบต่าง ๆ ของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่ โดยในส่วนของประวัติการก่อตั้ง ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นช่วง 3 ดังนี้

1. ช่วงก่อตั้ง คณะช่างฟ้อนเล็บวัดพระสิงห์ ปีพ.ศ. 2503
2. ช่วงหาสมาชิก ประมาณปีพ.ศ. 2509
3. ช่วงขาดผู้นำ

3.1. ช่วงก่อตั้ง คณะช่างฟ้อนเล็บวัดพระสิงห์ ปีพ.ศ. 2503

คณะช่างฟ้อนเล็บวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร เกิดขึ้นจากการร่วมกลุ่มของศรัทธา ชาวบ้านที่มีจิตใจเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาทุกวันพระและงานบุญ ตลอดจนพิธีกรรมทางศาสนาใน ทุกครั้ง จะมีคณะศรัทธาชาวบ้าน ในละแวกวัดและใกล้เคียง เข้าร่วมทำบุญกันอย่างเต็มที่ ด้วยความเต็มใจ เมื่อทางวัดมีงานปอยหลวง หรืองานที่ทางวัดต้องไปเข้าร่วมงานปอยตามหัววัดต่าง ๆ ก็จะมีคณะศรัทธา ชาวบ้านรวมกลุ่มกันจัดแบ่งหน้าที่ในการเตรียมงาน ทั้งฝ่ายจัดเตรียมต้นครวทานหรือเครื่องโททาน ฝ่ายบอกบุญหรือฝ่ายจัดหาเงินร่วมทำบุญ ฝ่ายอาหาร ฝ่ายเครื่องเสียง เครื่องดนตรี ตลอดจนช่างฟ้อน ชาวบ้านจะจัดแบ่งหน้าที่ตามแต่ความถนัดหรือความสามารถของตน บางคนที่มีความสามารถในการฟ้อนรำ ก็ร่วมกลุ่มจัดตั้งเป็นคณะช่างฟ้อนเพื่อฟ้อนนำขบวนแห่เครื่องโททาน หรือ ต้นครวทาน ไปตามวัดต่าง ๆ ที่ได้เป็นเจ้าภาพจัดงานขึ้น การฟ้อนเล็บหรือการฟ้อนแห่ครวทาน มีขึ้นครั้งแรกเมื่อใด หรือยุคสมัยใด ไม่สามารถสืบประวัติความเป็นมาที่แน่นอนได้ แต่มีการกระทำสืบต่อกันหลายชั่วอายุคน เป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาโดยตลอด

คณะช่างฟ้อนเล็บวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ได้เกิดขึ้นจากความศรัทธาในพระพุทธศาสนา โดยการรวมกลุ่มและมีความเห็นที่จะจัดตั้งช่างฟ้อนประจำวัด โดยผู้นำกลุ่มได้แก่ นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง ศรัทธาวัดที่มีบ้านอยู่ติดกับวัดพระสิงห์ และทางครอบครัวได้ร่วมทำบุญกับวัดพระสิงห์มาโดยตลอด ได้มีแนวคิดที่จะจัดตั้งคณะช่างฟ้อนเล็บขึ้น ในงานปอยหลวงและงาน

อัญเชิญพระพุทธสิหิงค์ (พระสิงห์) ออกสรงน้ำในงานประเพณีปีใหม่เมือง เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2503¹

นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง จึงได้ทำการชักชวนชาวบ้านในละแวกใกล้เคียง ทำการจัดตั้งกลุ่มช่างฟ้อนเล็บขึ้น โดยเริ่มต้นมีสมาชิกทำการฟ้อนทั้งหมด 6 คน (ไม่สามารถหาข้อมูลได้) ในการฟ้อนครั้งแรก คณะช่างฟ้อนเล็บวัดพระสิงห์ ทำการฟ้อนได้ในระยะหนึ่งประมาณ 5-6 ปี ก็ต้องทำการหยุดฟ้อน ด้วยสาเหตุที่ว่าสมาชิกในกลุ่ม มีหน้าที่ในการดูแลครอบครัว จึงไม่สามารถมาทำการฟ้อนให้ได้

ช่วงหาสมาชิก ประมาณปีพ.ศ. 2509

เมื่อเริ่มมีการก่อตั้งคณะช่างฟ้อนเล็บวัดพระสิงห์ ในครั้งแรกไม่ประสบความสำเร็จ นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง ยังคงมีความตั้งใจในการที่จะก่อตั้งคณะช่างฟ้อนประจำวัด นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง จึงได้ทำการชักชวน นางจันทร์จร ศศิธร ที่มีบ้านติดกัน และยังเป็นคณะศรัทธาของวัดพระสิงห์ ให้เข้ามารวมกลุ่มกันฟ้อนเล็บ และ นางจันทร์จร ศศิธร ยังได้ชักชวน นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์ ซึ่งเป็นคณะศรัทธาของวัดพวกแด้ม และ ยังเคยเป็นช่างฟ้อนหัววัดมาก่อน เพราะนางเกียงคำ อรุณสิทธิ์ มีบ้านอยู่หลังวัดพวกแด้มเมื่อสมัยที่ยังมีอายุประมาณ 11-12 ปี หรือ ประมาณ ปี พ.ศ. 2491 ได้เข้าร่วมฝึกหัดและเป็นคณะช่างฟ้อนของคณะช่างฟ้อนวัดพวกแด้ม โดยได้รับการฝึกหัดการฟ้อนเล็บ ฟ้อนม่านม้วยเชียงดา ฟ้อนเงี้ยวเมือง ตลอดจนงานฟ้อนอื่น ๆ ต่อมาเมื่อนางเกียงคำ อรุณสิทธิ์ มีครอบครัวจึงหยุดทำการฟ้อนให้กับคณะช่างฟ้อนวัดพวกแด้ม เมื่อ นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์ ได้รับการชักชวนให้รวมกลุ่มเป็นช่างฟ้อนก็ได้ตกลงเป็นสมาชิกช่างฟ้อนของวัดพระสิงห์ เพราะมีความคุ้นเคย สนับสนุนกับนางจันทร์จร ศศิธร และในช่วงที่ไม่ได้รับการชักชวน นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์ ก็มีความคิดที่อยากจะกลับไปฟ้อนให้กับคณะศรัทธาวัดพวกแด้ม แต่ก็ไม่คุ้มเคยเพราะสมาชิกคณะวัดพวกแด้มที่เคยร่วมฟ้อนด้วยกันไม่ได้ทำการฟ้อนแล้ว

คณะช่างฟ้อนเล็บวัดพระสิงห์มีศรัทธาช่างฟ้อนประมาณราว 6 คน ทำการฟ้อนกันมาโดยตลอดทั้งงานปอยหลวง งานอัญเชิญพระพุทธสิหิงค์ (พระสิงห์) ออกสรงน้ำในงานปีใหม่เมือง งานพ็อนนำขันโดก ตลอดจนงานบุญต่างๆที่เกิดขึ้นในทุกปี คณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์ทำการฟ้อนกันมาได้ระยะหนึ่ง ก็หยุดทำการฟ้อนอีกครั้ง เนื่องจากช่างฟ้อนบางคนต้องย้ายตามครอบครัวไปอยู่ที่อื่น บางคนจึงไม่สามารถมาร่วมฟ้อนให้ได้ เมื่อคณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์ขาดสมาชิก นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง และ นางจันทร์จร ศศิธร มีความเห็นที่จะหาช่างฟ้อนเพิ่ม นางจันทร์จร ศศิธร และ นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์ จึงได้ชวนให้ นางอำไพ ดวงใจ ซึ่งรู้จักกันและ

¹ สัมภาษณ์นางจันทร์จร ศศิธร. คณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์. 8 สิงหาคม 2550.

ได้มาร่วมทำบุญที่วัดพระสิงห์อยู่เป็นประจำ ให้เข้าร่วมเป็นคณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์ เพราะนางอำไพ ดวงใจ เคยเป็นช่างฟ้อนเก่าที่เคยร่วมฟ้อนกับนางเก็ยงคำ อรุณสิทธิ์ สมัยที่ยังเป็นช่างฟ้อนของวัดพวกแถม และนางอำไพ ดวงใจ มีความสามารถในการฟ้อนได้ดี เข้าเป็นคณะศรัทธาช่างฟ้อนของวัดพระสิงห์

เมื่อราวปี พ.ศ. 2520 คณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์มีความเห็นว่า วัดพระสิงห์รวมหาวิหารเป็นพระอารามหลวง เวลานั้นชาวบ้านหาคร่ำหาทานของทางวัดไปร่วมงานปอยหลวงตามวัดต่าง ๆ ไม่มีช่างฟ้อนเลืบนำขบวน แต่หัววัดโดยทั่วไปกลับมีช่างฟ้อนเลืบนำขบวนอย่างสวยงาม คณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์จึงรวมกลุ่มกันอีกครั้ง และทำการฟ้อนเลืบนำขบวน ต่อมาจนถึงราวปี พ.ศ. 2528 คณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์จึงเริ่มเป็นที่รู้จักในสังคมมากยิ่งขึ้น นางเก็ยงคำ อรุณสิทธิ์ และนางจันทร์จร ศศิธร ได้ชักชวนนาง บัวผา จันทิมา ให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของคณะ นางบัวผา จันทิมา เป็นช่างฟ้อนประจำวัดอยู่ทั่วไป ไม่ได้เจาะจงว่าจะต่างฟ้อนให้กับวัดใด เมื่อเวลาถึงงานฟ้อนคนที่รู้จักก็จะชวนให้ไปฟ้อน ถ้าช่างฟ้อนวัดใดขาดคนก็จะไปฟ้อนให้ ในทุกครั้งที่ขอมมา คณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์ ทำการฟ้อนต่อมาอีกกระยะหนึ่ง นางจันทร์จร ศศิธร และ นางเก็ยงคำ อรุณสิทธิ์ ได้ชักชวนให้ นางศรีนวล โภธิศรี ซึ่งมีบ้านอยู่ละแวกใกล้กันเข้าร่วมเป็นช่างฟ้อนด้วยอีกคน เพราะนางศรีนวล โภธิศรี เคยได้รับการถ่ายทอดกระบวนท่าฟ้อนและการรำอีกหลายชุดจากนางพลอยศรี เมขลา ซึ่งทำการสอนฟ้อนที่โรงเรียนการช่างสตรีเชียงใหม่ (โรงเรียนอาชีวศึกษาปัจจุบัน) ในตอนสมัยที่นางศรีนวล โภธิศรี ยังเป็นนักเรียนอยู่ นางศรีนวล โภธิศรี ได้ร่วมฟ้อนกับนางพลอยศรี เมขลา มาตลอดจนนางศรีนวล โภธิศรี จบการศึกษาและเมื่อมิได้เข้ารับราชการครูและมีครอบครัวนางศรีนวล โภธิศรี จึงหยุดฟ้อน² เมื่อนางศรีนวล โภธิศรี ได้รับการชักชวนจาก นางจันทร์จร ศศิธร และ นางเก็ยงคำ อรุณสิทธิ์ จึงตอบตกลงที่จะเข้าร่วมฟ้อน และเป็นสมาชิกคณะศรัทธาช่างฟ้อนของวัดพระสิงห์ทำการฟ้อนเลื้อยมา แต่ก็ต้องหยุดฟ้อนอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากสาเหตุช่างฟ้อนบางคนไม่สามารถมาฟ้อนให้ได้ คณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์จึงหยุดทำการฟ้อน

ปี พ.ศ. 2535 ในงานประเพณีปีใหม่เมือง หรืองานสงกรานต์ ได้มีการถ่ายทำสารคดีของต่างประเทศ เข้ามาถ่ายทำวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่³ และได้เลือกวัดพระสิงห์รวมหาวิหารเป็นจุดท่องเที่ยวของจังหวัดรองจากวัดพระบรมธาตุคอซอสุเทพ จึงได้ทำการบันทึกเทปและทางทีมงานได้ติดต่อทางคณะช่างฟ้อนเลืบนำขบวนวัดพระสิงห์ ทำการฟ้อนเลืบนำขบวน เพื่อบันทึกเป็นภาพประกอบการแนะนำวัดพระสิงห์ และทางทีมงานสารคดีอยากให้มีช่างฟ้อนจำนวนมาก ทางคณะ

² สัมภาษณ์นาง ศรีนวล โภธิศรี. คณะช่างฟ้อนเลืบนำขบวนวัดพระสิงห์, 4 ตุลาคม 2550.

³ สัมภาษณ์นาง ศรีนวล โภธิศรี. คณะช่างฟ้อนเลืบนำขบวนวัดพระสิงห์, 20 ธันวาคม 2550.

ช่างฟ่อนวัดพระสิงห์จึงได้ติดต่อจัดหาช่างฟ่อน เพื่อเติม จากที่ทางกลุ่มช่างฟ่อนมีสมาชิกอยู่ 6 คน จึงต้องหาช่างฟ่อนเพิ่มอีก 4 คน เพื่อให้ได้เป็น 10 คนในการถ่ายทำครั้งนั้น นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง นางจันทร์จร ศศิธร และ นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์ ชักชวนคนที่รู้จักให้เข้าร่วมฟ่อนในครั้งนั้น

ภาพที่ 3.1 : คณะช่างฟ่อนอาวุโสวัดพระสิงห์ที่ได้มีการร่วมกลุ่มกัน ถึง 10 คน เรียงจากด้านซ้ายไปขวา 1. นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์ 2. นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง ผู้ก่อตั้ง 3. นางจันทร์จร ศศิธร 4. นางศรีบุตร เทิดทูล 5. นางศรีมอย ปันแก้ว 6. นางศรีนวล โทธิศรี 7. นางบัวแก้ว ไม่ทราบนามสกุล 8. นางคำน้อย ณ เชียงใหม่ 9. นางนภา แสนเพ็ญ และ 10. นางอำไพ ดวงใจ ถ่ายเมื่อวันที่ 15 เมษายน ปีพ.ศ. 2535

ที่มา : นางศรีนวล โทธิศรี

คณะช่างฟ่อนเลียบวัดพระสิงห์ ได้ทำการฟ่อนในงานประเพณีและงานต่าง ๆ ที่ทางวัดได้ขอให้ช่วยโดยตลอด และในทุกปีคณะช่างฟ่อนเลียบวัดพระสิงห์ จะต่อฟ่อนให้กับทางวัดเป็นประจำเป็นหน้าที่ที่ที่ชาวมิได้คือ การฟ่อนเลียบเพื่อบวงสรวง ในการอัญเชิญพระพุทธรูปสังข์ หรือพระสิงห์ออกทรงน้ำ ในการฟ่อนเลียบบวงสรวง ทางวัดจะกำหนดการอัญเชิญพระพุทธรูปสังข์ หรือพระสิงห์ ในวันที่ 13 เมษายน ของทุกปี ทางวัดจะให้คณะช่างฟ่อนวัดพระสิงห์ เริ่มทำการฟ่อนในเวลาประมาณ 09.00 น. บริเวณลานหน้าพระวิหารลายคำ เมื่อคณะช่างฟ่อนฟ่อนเลียบเสร็จ ทางวัดจะทำการอัญเชิญพระพุทธรูปสังข์ หรือพระสิงห์มาประดิษฐานบนราชรถ และเคลื่อนขบวนออกเพื่อให้ประชาชนชาวเชียงใหม่ ได้ทำการสรงน้ำขอพรพระสิงห์ เพื่อความเป็นสิริมงคลในประเพณีปีใหม่เมือง โดยจะเริ่มตั้งขบวนแห่ที่บริเวณด้านหน้าของสถานีรถไฟเชียงใหม่ แล้วจึงเคลื่อนขบวนแห่มาทางถนนท่าแพ เข้าถนนราชดำเนิน และ ตรงเข้ามายังวัดพระสิงห์ เป็นการเสร็จพิธี

ภาพที่ 3.2 : คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ทำการตั้งท่าถ่ายรูปบริเวณลานด้านหน้าอนุสาวรีย์ สามกษัตริย์ ในประเพณีปีใหม่
ถ่ายเมื่อ วันที่ 13 เมษายน ปีพ.ศ. 2545
ที่มา : นางจันทร์จร ศศิธร

ภาพที่ 3.3 : คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ฟ้อนเล็บบวงสรวง การอัญเชิญ
พระ พุทธสิงค์ หรือพระสิงห์ ออกทรงน้ำในประเพณีสงกรานต์
ถ่ายเมื่อวันที่ 13 เมษายน ปีพ.ศ. 2548
ที่มา : นาง ศรีนวล โทธิศรี

เมื่อราวปี พ.ศ. 2538 คณะช่างฟ้อนเล็บวัดพระสิงห์ ได้ร่วมทำการฟ้อนเล็บในงานปอยหลวงกับทางวัด เมื่อเสร็จงาน ได้มีชาวบ้านเข้ามาพูดคุยเรื่องการฟ้อน และถามถึงการรวมกลุ่มกัน เมื่อพูดคุยจบ ก็เรียกว่า ช่างฟ้อนคนเฒ่า (คนแก่) คณะช่างฟ้อนเล็บวัดพระสิงห์จึงทำการปรึกษากันว่า จะเรียกชื่อกลุ่มของตนเองว่าอย่างไร เมื่อพูดคุยกันจึงมีความเห็นที่ว่าน่าจะเรียกคณะของตนว่า “คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์” เพราะเนื่องจากในช่วงนั้น สมาชิกช่างฟ้อนทุกคนมีอายุมากกว่า 50 ปี และเหมาะสมกว่าที่จะเรียกว่า “ช่างฟ้อนคนเฒ่า”

ปี พ.ศ. 2539 คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ ได้มีโอกาสในการร่วมเป็นตัวแทนในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ที่ได้มีการจัดการแข่งขันขึ้น ณ สนามกีฬาสมโภช เชียงใหม่ 700 ปี คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ ได้รับเชิญจากทางเทศบาลนครเชียงใหม่ ร่วมฟ้อนเล็บรับไฟพระฤกษ์

ช่วงขาดผู้นำ ปี พ.ศ. 2547

คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ ทำการฟ้อนช่วยงานทางวัดมิได้ขาด จนถึงคราวที่ขาดผู้นำหรือหัวหน้าคณะ คือ นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทองได้ถึงแก่กรรมลงเมื่อปี พ.ศ. 2547 คณะช่างฟ้อนจึงหยุดทำการฟ้อน เมื่อขาดผู้นำคณะนางจันทร์จร ศศิธร และนางเก็ยงคำ อรุณสิทธิ์ จึงทำการปรึกษากันเรื่องจะทำการฟ้อนต่อไปอีกหรือไม่ เพราะเนื่องจากความสมบูรณ์ทางร่างกายของช่างฟ้อนและช่างฟ้อนเริ่มมีอายุที่มากขึ้น แต่ด้วยความศรัทธาและอย่างที่จะสืบสานกระบวนท่าฟ้อนเอาไว้จึงทำการฟ้อนต่อ ทุกครั้งที่คณะช่างฟ้อนอาวโสวัดพระสิงห์ไปทำการฟ้อน ชาวบ้านและช่างฟ้อนคณะอื่นทราบข่าวว่าคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ จะทำการฟ้อน ก็จะมาคอยดูการฟ้อนของทางคณะอยู่ตลอด จนเป็นที่รู้จักและให้ความเห็นว่าช่างฟ้อนเล็บของวัดพระสิงห์ฟ้อนได้อย่างสวยงาม คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ทำการฟ้อนต่อมาโดยตลอด จนถึงราวปลายปี พ.ศ. 2547 นางจันทร์จร ศศิธรเริ่มมีสุขภาพที่ไม่แข็งแรง ต้องทำการเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลอยู่บ่อยครั้ง คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์จึงเริ่มฟ้อนน้อยลง และเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2548 คณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์ก็เกิดการสูญเสียชีวิต ด้วยสาเหตุนางอำไพ ดวงใจ ประสบอุบัติเหตุรถชนเสียชีวิต คณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์จึงเริ่มทำการฟ้อนน้อยลง โดยจะทำการฟ้อนในบางโอกาสที่เห็นว่าขัดกันศรัทธาของผู้เชิญไปฟ้อนไม่ได้ ทางคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์จึงทำการฟ้อนน้อยลง แต่ที่จะต่อฟ้อนเป็นประจำทุกปี คือการฟ้อนเพื่อบวงสรวงอัญเชิญพระพุทธรูปหรือพระสิงห์ ออกทรงงำ ถึงแม้ว่าในบางปีอาจจะไม่มีช่างฟ้อนครบตามจำนวน แต่ทางคณะก็จะฟ้อนเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาอยู่ตลอด

ภาพที่ 3.4 : คณะช่างฟ้อนอาวโสวัดพระสิงห์ฟ้อนเล็บนำขบวนแห่คร้วทาน
บริเวณทางเข้าวัด ถ่ายเมื่อประมาณ ปี 2537
ที่มา : นางจันทร์จร ศศิธร

ภาพที่ 3.5 : คณะช่างฟ้อนอาวโสวัดพระสิงห์ ถ่ายภาพหลังจากฟ้อนเล็บ
บวงสรวงการอัญเชิญพระพุทธสิหิงค์ หรือ พระสิงห์ ออกทรงน้ำ
ถ่ายบริเวณหน้าวิหารลายคำ เมื่อวันที่ 12 เมษายน ปีพ.ศ. 2546
ที่มา : นางศรีนวล โทธิศรี

ภาพที่ 3.6 : คณะช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์ ถ่ายรูปบริเวณด้านหน้ากุ้งเจ้านาย
ฝ่ายเหนือหลังจากการฟ้อนถวาย ในพิธีคำหัวกุ้งเจ้านายฝ่ายเหนือ
ถ่ายเมื่อวันที่ 19 เมษายน ปี พ.ศ. 2545
ที่มา : นางศรินวล โทศิริ

ภาพที่ 3.7 : คณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์ฟ้อนเล็บรับขบวนแห่
พระพุทธสิหิงค์หรือพระสิงห์เข้าวัด ถ่ายเมื่อวันที่ 13 เมษายน ปี พ.ศ. 2546
ที่มา : นางศรินวล โทศิริ

ภาพที่ 3.8 : ทูลเกล้าถวายช่อดอกไม้แด่พระราชินีแห่งประเทศภูฐานในการเสด็จ
เยี่ยมชมวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2546
ที่มา : นางจันทร์จร ศศิธร

ภาพที่ 3.9 : ขณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์ในภาพได้แก่
นางจันทร์จร ศศิธร และ นางศรินวล โทธิศรี ฟ้อนเล็บถวายอนุสาวรีย์
สามกษัตริย์ในประเพณี ปีใหม่ เมื่อวันที่ 13 เมษายน ปี พ.ศ. 2547
ที่มา : นางศรินวล โทธิศรี

ภาพที่ 3.10 : คณะช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์ ฟ้อนเล็บแสดงให้แก่ผู้มาร่วมงาน การอัญเชิญพระพุทธรูปหรือ พระสิงห์ ออกทรงนำถ้ำบริเวณหน้าวิหารลายคำ เมื่อวันที่ 13 เมษายน ปีพ.ศ. 2548

ที่มา : พระครูวิทิศานุสาร (ดร.) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร

3.2 . ผลงานการเผยแพร่การฟ้อนของคณะช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์

- ฟ้อนเล็บงานเปิดโรงละครภาคเชียร์เตอร์ ณ อุทยานการค้ากาดสวนแก้ว
- ฟ้อนเล็บงานฉลองไฟพระฤกษ์ การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ จังหวัดเชียงใหม่

ปี พ.ศ. 2539

- ฟ้อนเล็บถวายกู่เจ้าเจ็ดคน ณ คอยอินทนนท์
- ฟ้อนเล็บถวายรูปหล่อพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระตำหนักคาราภิรมย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายในค่ายดารารัศมี อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
- ฟ้อนเล็บ งานเปิดถนนคนเดิน ณ ช่วงประตูท่าแพ
- ฟ้อนเล็บ งานเปิดพิพิธภัณฑสถาน วัดเจ็ดยอด
- ฟ้อนเล็บ ถวายรูปหล่อครูบาศรีวิชัย งานฉลองรูปหล่อ ณ อนุสาวรีย์ เชียงคอบุศุเทพ
- ฟ้อนเล็บ ถวายงานฉลองกฐิน เจ้าดวงเดือน ณ เชียงใหม่ ณ วัดพระธาตุศรีจอมทอง
- ฟ้อนเล็บ งานวันผู้สูงอายุ ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ฟ้อนเล็บ ถวายอนุสาวรีย์ สามกษัตริย์ ปี พ.ศ. 2546
- ฟ้อนเล็บ ถวายกู่บูรพกษัตริย์ และเจ้านายฝ่ายเหนือ งานสร้างน้ำกู่ ณ วัดสวนดอก

จังหวัดเชียงใหม่

- ฟ้อนเล็บ ถลองกฐินหลวงพระราชทาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่

- ฟ้อนเล็บ งานแสดง แสง สี เสียง ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองหลังเก่า จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547

- ฟ้อนเล็บ ถวายงานอัญเชิญพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ หรือ พระสิงห์ แห่งสร่งน้ำงานประเพณีปีใหม่เมืองของทุกปี

- ฟ้อนเล็บ ถวายงานประเพณีใส่ขันดอกเสอาอินทนิล ณ วัดเจดีย์หลวง

- ฟ้อนเล็บ ถวายงานแห่กฐิน วัดมหาวัน

- ฟ้อนเล็บ งานเปิดขันโตกในโอกาสต่างๆ ที่จังหวัดกรุงเทพฯ อุบลราชธานี เป็นต้น

- ฟ้อนเล็บ ถวายการบวงสรวงซ่อมพระวิหาร วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร จังหวัด

เชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2550

- ฟ้อนเล็บ งานปอยหลวงของวัดต่าง ๆ เช่น วัดหม้อคำตวง วัดช่างแต้ม เป็นต้น

- ได้รับเชิญเป็นคณะกรรมการ การตัดสินการประกวดฟ้อนเล็บ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระตำหนักคาราภิรมย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยภายในค่ายคาราภิรมย์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

3.3. ประวัติสมาชิกคณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่

สังคมหรือชุมชนถือได้ว่าเป็นแหล่งในการที่จะประกอบกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง ในแต่ละครั้ง ซึ่งในสังคมหรือชุมชนนั้น จะประสบผลสำเร็จตามที่ได้คาดหวังไว้สิ่งสำคัญที่จะขาดไม่ได้คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ในกิจกรรมต่างๆ บุคคลภายในสังคมหรือชุมชนถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ ที่จะทำให้การจัดกิจกรรมภายในสังคมหรือกลุ่มชุมชนนั้นๆ ประสบความสำเร็จ

กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่จัดทำขึ้นแล้ว จะคาดหวังกับสิ่งของหรือเงินทองค่าตอบแทนนั้นไม่ได้ เพราะการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นกิจกรรมที่ทำขึ้นเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาในคงอยู่และเป็นการถวายเป็นพุทธบูชา คณะศรัทธาหรือชาวบ้านภายในละแวกวัดจึงเป็นหัวใจหลักในกิจกรรมที่ทางวัดได้จัดขึ้น ในกิจกรรมงานปอยหลวงของวัดจะมีหน้าที่ต่างๆ มากมายที่คณะศรัทธาหรือชาวบ้านจะต้องช่วยกันเพื่อให้งานปอยหลวงในแต่ละครั้งประสบความสำเร็จ

คณะช่างฟ้อนเล็บถือได้ว่าเป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง ที่มีความสำคัญในงานปอยหลวง เพราะจะเป็นบุคคลที่จะแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมการฟ้อนเล็บต้อนรับขบวนแห่ครวทาน หรือฟ้อนเล็บนำขบวนต้นครวทานเข้าวัด คณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่ เป็นคณะช่างฟ้อนที่ได้อบรมร่วมกันขึ้นเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมการฟ้อนเล็บหัววัดให้คงอยู่ โดยภายในกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิก 6 คนดังนี้

ภาพที่ 3.11 : นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง
ที่มา : ผู้วิจัย

1. นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง อายุ 70 ปี (ปัจจุบันถึงแก่กรรม)และไม่สามารถสืบค้นประวัติได้

นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง เป็นบุคคลที่มีแนวคิดในการที่จะสืบสานประเพณีการฟ้อนเล็บหัววัด⁴ เพราะวัดพระสิงห์วรมหาวิหารเป็นพระอารามหลวงที่ไม่มีช่างฟ้อนเล็บประจำวัด จึงคิดที่จะก่อตั้งคณะช่างฟ้อนเล็บของวัดพระสิงห์ขึ้น และ ยังเป็นผู้ถ่ายทอดกระบวนการทำฟ้อนเล็บให้แก่สมาชิกในคณะ และได้ชักชวนคณะศรัทธาชาวบ้านที่มาร่วมทำบุญที่วัด มาร่วมกลุ่มกันเป็นช่างฟ้อนเล็บประจำวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร คือ

⁴ สัมภาษณ์นางจันทร์จร ศศิธร. คณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์. 19 พฤศจิกายน

ภาพที่ 3.12: นางจันทร์จร ศศิธร
ที่มา: ผู้วิจัย

2. นางจันทร์จร ศศิธร (ณ เชียงใหม่) เกิดวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2478
ปัจจุบัน อายุ 72 ปี
ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 5 ถนน สามล้าน ซอย 1 ซ่างวัดพระสิงห์ด้านใต้ ตำบล
พระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
บิดาชื่อ เจ้าน้อยโสภณ ณ เชียงใหม่ มารดาชื่อ นางประจวบ ณ เชียงใหม่
นางจันทร์จร ศศิธร จบการศึกษาจาก โรงเรียนการช่างสตรีเชียงใหม่
(โรงเรียนอาชีวศึกษา) เป็นธิดาเพียงคนเดียว
นาง จันทร์จร ศศิธร ได้สมรสกับ นายบุญรอด ศศิธร มีบุตรธิดาด้วยกัน 3 คน คือ
1. นายประพัฒน์ ศศิธร	อาชีพวิศวกร
2. นางสาวนิตยา ศศิธร	อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว
3. นางครุณี ศศิธร	อาชีพพนักงานโรงเรียนศรีธนาพานิชยการ

นาง จันทร์จร ศศิธร⁵ เป็นสมาชิกคนที่ 2 ของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ที่เข้าร่วมเป็นช่างฟ้อนหัววัด โดยการชักชวนของนางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง ซึ่งมีความสนิทสนมกัน เพราะบ้านอยู่ติดกัน จึงเข้าร่วมเป็นช่างฟ้อนและฟ้อนเล็บมาโดยตลอด

ภาพที่ 3.13 : นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์
ที่มา : ผู้วิจัย

3. นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์ (หมอนา) เกิดวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2480
ปัจจุบัน อายุ 70 ปี

ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 9 ถนน พระปกเกล้า ซอย 7 หลังวัดช่างแต้ม
ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

บิดาชื่อ นายบุญตัน เมตาเขียว มารดา ไม่สามารถจำชื่อได้
นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์ มีพี่น้องทั้งหมด 4 คน คือ

1. นาง เกียงคำ อรุณสิทธิ์ อาชีพแม่บ้าน

⁵ สัมภาษณ์นางจันทร์จร ศศิธร. คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์. 19 พฤศจิกายน

2. นางบุญปั้น	หมอนา	อาชีพแม่บ้าน
3. นายอินสม	หมอนา	ปัจจุบันเสียชีวิต
4. นายเสาคำ	หมอนา	อาชีพรับจ้าง

นาง เกียงคำ อรุณสิทธิ์ ได้สมรสกับ นายอินทร อรุณสิทธิ์ มีบุตรธิดาด้วยกัน 5 คน คือ

1. นายอัมรินทร์	อรุณสิทธิ์	อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ
2. นายอินทรรัฐ	อรุณสิทธิ์	อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ
3. นายอนุชา	อรุณสิทธิ์	อาชีพทำสวน (ปัจจุบันเสียชีวิต)
4. นางอรายา	อรุณสิทธิ์	อาชีพครู
5. นางอมราวดี	ประเสริฐศุกกุล	อาชีพครู

นาง เกียงคำ อรุณสิทธิ์⁶ เป็นสมาชิกคนที่ 3 ของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโศว์ดพระสิงห์ที่เข้าร่วมเป็นช่างฟ้อนหัววัด และปัจจุบันยังเป็นผู้จดจำกระบวนการทำฟ้อนเล็บ และนำในการฟ้อน

ภาพที่ 3.14 : นางอำไพ ควงใจ
ที่มา : ผู้วิจัย

4. นางอำไพ ควงใจ อายุ 73 ปี (ปัจจุบันถึงแก่กรรม)

⁶ สัมภาษณ์นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์. คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโศว์ดพระสิงห์. 20 พฤศจิกายน

ไม่สามารถสืบค้นประวัติได้ ทราบเพียงว่า เป็นสมาชิกคนที่ 4 ของคณะช่างฟ้อนเล็บ อาวุโสวัดพระสิงห์ที่เข้าร่วมเป็นช่างฟ้อนหัววัด โดยการชักชวนของนางจันทร์จร ศศิธร เป็นสมาชิกอีกคนหนึ่งของคณะช่างฟ้อนที่มีใจรักในการฟ้อนเล็บและฟ้อนเล็บได้สวยงาม⁷ อีกทั้งยังเป็นคนที่ตรงต่อเวลา เมื่อทางคณะจะไปทำการฟ้อนเล็บที่ใด นางอำไพ ควงใจ จะเป็นผู้ที่มาถึงสถานที่นัดพบก่อนเวลาอยู่เสมอ และจะเป็นคนคอยจัดหาดอกไม้หรือดอกไม้อื่น ๆ มาติดผมให้กันช่างฟ้อนทุกคนในการฟ้อนทุกครั้ง

ภาพที่ 3.15 : นาง ศรีนวล โทธิศรี
ที่มา : ผู้วิจัย

5. นางศรีนวล โทธิศรี (ผลนารักษ์) เกิดวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2480
ปัจจุบัน อายุ 70 ปี
ปัจจุบันอยู่ บ้านเลขที่ 2 ซอยพระสิงห์ซอย 1 ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่
บิดาชื่อ นายอินแก้ว ผลนารักษ์ มารดาชื่อ นางบัวรส ผลนารักษ์
นางศรีนวล โทธิศรี จบการศึกษาจากโรงเรียนการช่างสตรีเชียงใหม่
(โรงเรียนอาชีวศึกษา) มีพี่น้องทั้งหมด 4 คน คือ

⁷ สัมภาษณ์นางจันทร์จร ศศิธร. คณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์. 8 สิงหาคม 2550

1. นาง ศรีนวล	โพธิศรี	อาชีพรับราชการ
2. นายสุรดี	ผลนารักษ์	อาชีพรับราชการ
3. นายสุรินทร์	ผลนารักษ์	อาชีพรับราชการ
4. นางรัตดา	ผลนารักษ์	อาชีพรับราชการ

นางศรีนวล โพธิศรี ได้สมรสกับ นายสมศรี โพธิศรี มีบุตรธิดาคู่ด้วยกัน 4 คน คือ

1. นางชนพร	โพธิศรี	อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ
2. นางสิริกร	โพธิศรี	อาชีพค้าขาย
3. นายสมประสงค์	โพธิศรี	อาชีพรับราชการ
4. นางสิรินาฏ	โพธิศรี	อาชีพค้าขาย

นางศรีนวล โพธิศรี⁸ เป็นสมาชิกคนที่ 5 ของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ที่เข้าร่วมเป็นช่างฟ้อนหัววัด โดยการชักชวนของนางจันทร์จร ศศิธร และ นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์ ใจรักในการฟ้อนรำอยู่แล้วเป็นทุนจึงเข้าร่วมเป็นช่างฟ้อนและฟ้อนเล็บมาโดยตลอด

ภาพที่ 3.16 : นางบัวผา จันทิมา
ที่มา : ผู้วิจัย

⁸ สัมภาษณ์นาง ศรีนวล โพธิศรี. คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์. 8 สิงหาคม 2550

6. นางบัวผา จันทิมา (ศรีวงศ์วรรณ) เกิดวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2476 ปัจจุบัน อายุ 75 ปี

ปัจจุบันอยู่ บ้านเลขที่ 17/1 ซอย ใจแก้ว ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่

บิดาชื่อ นายหนู ธรรมเสนา มารดาชื่อ นางคำทอง ศรีวงศ์วรรณ

นางบัวผา จันทิมา จบการศึกษาจาก โรงเรียนวัดป่าสัน มีพี่น้องทั้งหมด 3 คน คือ

- 1.นางสุนันทา ศรีวงศ์วรรณ อาชีพแม่บ้าน (เสียชีวิตแล้ว)
- 2.นายคำอ่อน ศรีวงศ์วรรณ อาชีพชาวนา
- 3.นางบัวผา จันทิมา อาชีพแม่บ้าน

นางบัวผา จันทิมา ได้สมรสกับ สิบโท สมบูรณ์ จันทิมา (เสียชีวิตแล้ว) มีบุตรธิดาด้วยกัน คน 6 คือ

- 1.นางนงนุช จันทิมา อาชีพธุรการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- 2.นางฟองจันทร์ จันทิมา อาชีพครู
- 3.นางยุพา จันทิมา อาชีพธุรการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- 4.นางนวลศรี จันทิมา อาชีพ -
- 5.นายสมบัติ จันทิมา อาชีพเกษตรกร
- 6.นางสุชาดา จันทิมา อาชีพ -

นางบัวผา จันทิมา⁹ เป็นสมาชิกคนที่ 6 ของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ที่เข้าร่วมเป็นช่างฟ้อนหัววัด โดยการชักชวนของนางนางเก๋ยคำ อรุณสิทธิ์ และ นางจันทร์จร ศศิธร นาง บัวผา จันทิมา มีความตั้งใจในการฟ้อนเล็บจึงเข้าร่วมเป็นช่างฟ้อนและฟ้อนเล็บมาโดยตลอด ปัจจุบันนางบัวผา จันทิมา ยังเป็นสมาชิกวงดนตรีพื้นเมืองผู้สูงอายุจังหวัดเชียงใหม่ โดยจะแสดงทุกวันเสาร์งานถนนคนเดินวัวลาย และวันอาทิตย์ที่ถนนคนเดินท่าแพ แต่ถ้าทางคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ จะไปทำการฟ้อนเล็บที่ใด นางบัวผา จันทิมา ก็จะมาร่วมฟ้อนเล็บทุกครั้งที่มีงาน

คณะช่างฟ้อนอาวโสวัดพระสิงห์ มีประวัติการก่อตั้งและมีผลงานต่าง ๆ ที่ได้ทำเพื่อสังคมและเป็นการสืบสานประเพณีการฟ้อนเล็บให้คงอยู่ ดังที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์และรวบรวมไว้เป็นข้อมูลในข้างต้นที่ผ่านมา

จากประวัติการฟ้อนเล็บที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และ พบว่ายังมีองค์ประกอบที่ทำให้การฟ้อนเล็บของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มีองค์ประกอบอีกหลายประการ ดังนี้

⁹ สัมภาษณ์นางบัวผา จันทิมา. คณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์. 29 ธันวาคม 2550

3.4. องค์ประกอบการฟ้อนของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่

3.4.1. เครื่องแต่งกาย

การแต่งกายของช่างฟ้อนเล็บได้สันนิษฐานว่าในสมัยโบราณ คงจะไม่ได้วางระเบียบแบบแผนการแต่งกายของช่างฟ้อนเล็บเอาไว้ ช่างฟ้อนนำขบวนแห่ครัวทานหรือช่างฟ้อนหัววัดอาจจะแต่งกายตามแบบชีวิตประจำวันของชาวบ้านแต่ละท้องถิ่นเป็นหลัก แต่คงจะประดิษฐ์ดัดแปลงให้มีความสวยงามมีสีสันยิ่งขึ้นจากของเดิม กล่าวคือ นุ่งซิ่น สวมเสื้อแขนกระบอก ห่มสไบ มีเครื่องประดับ นิยมเกล้ามวยผมตามแบบอย่างประเพณีของล้านนา และนิยมประดับดอกไม้เป็นส่วนใหญ่ แต่อาจจะใช้ดอกไม้ตามฤดูกาลแล้วแต่ภูมิภาค

ภาพที่ 3.17 : รูปแบบการแต่งกายของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์
ที่มา : ผู้วิจัย

ลักษณะรูปแบบการแต่งกายของคณะช่างฟ้อนอาวโสวัดพระสิงห์ มีการแต่งกายตามรูปแบบการแต่งกายชุดพื้นเมืองล้านนาเหมือนช่างฟ้อนโดยทั่วไป แต่จะมีรายละเอียดที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาและนำเสนอในหัวข้อต่อไป กล่าวคือ

ผ้าซิ่น

ผ้าซิ่นที่ใช้สำหรับสวมใส่ในการฟ้อนเล็บ คณะช่างฟ้อนจะทำการปรึกษากันในกลุ่มว่า ในการจัดซื้อผ้าซิ่นจะต้องการแบบใด สีอะไร และเนื้อผ้าที่ใช้ในการทอ เวลาสวมใส่จะสบายไม่ลำบาก การดูแลรักษาเนื้อผ้าทำอย่างไร เมื่อมีการตกลงในตลาดและองค์ประกอบของผ้าซิ่นก็จะทำการจัดซื้อที่แหล่งขายผ้า โดยส่วนใหญ่จะหาซื้อจากภาคหลวง ผ้าซิ่นส่วนใหญ่ที่คณะช่างฟ้อนได้ซื้อมาจะเป็นผ้าซิ่นลายขวางต่อแอมและเชิงสี่คำ ในบางครั้งเมื่อมีงานใหญ่ระดับจังหวัดอาจจะสวมใส่ผ้าซิ่นที่มีการต่อเชิงจก เนื้อผ้าซิ่นที่ทางคณะช่างฟ้อนจัดซื้อเพื่อสวมใส่ส่วนใหญ่จะเป็นผ้าซิ่นที่ทอด้วยด้ายโทเร โดยจะทอกันเป็นโรงงาน หรืออาจจะเป็นกลุ่มชาวบ้าน เพราะผ้าประเภทนี้มีคุณสมบัติง่ายต่อการดูแลรักษา สำหรับผ้าซิ่นที่เป็นผ้าฝ้ายคณะช่างฟ้อนจะไม่นิยมนำมาสวมใส่ เพราะการดูแลรักษายาก ลักษณะสวลลายของตัวซิ่น จะเป็นซิ่นตาแล้ว ต่อเชิงสี่คำ เมื่อได้ผ้าซิ่นก็จะทำการตัดเย็บเป็นผ้าถุงสำเร็จ เพื่อง่ายต่อการสวมใส่

ภาพที่ 3.18 : รูปแบบการนุ่งซิ่นของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์
ที่มา : ผู้วิจัย

เสื้อข้างพ็อน

เสื้อที่ใช้สวมใส่ในการพ็อนของคณะช่างพ็อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ โดยส่วนใหญ่จะสวมเสื้อแขนกระบอกคอกลมผ่าอก ตัดเย็บแบบทรงพื้นเมืองเข้ารูป สีที่ใช้จะนิยมใช้สีที่เหมาะสมกับสีขอผ้าซิ่น ในบางครั้งอาจจะใช้เสื้อสีเดียวกับสีผ้าซิ่น หรืออาจจะใช้สีสลับกัน เนื้อผ้าจะเลือกผ้าที่มีคุณลักษณะถ่ายเทอากาศได้ดี สามารถสวมใส่ได้ทุกโอกาส เนื้อผ้าไม่แข็งหรือนุ่มจนเกินไป สีส่วนใหญ่ที่ทางคณะช่างพ็อนอาวโสมีจะนิยมสีเขียว เพราะดูแล้วสบายตาและเหมาะสมกับวัยของผู้สวมใส่

ภาพที่ 3.19 : รูปแบบเสื้อและการห่มสไบของคณะช่างพ็อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์
ที่มา : ผู้วิจัย

ห่มสไบ สวมสังวาล ติดเข็มกลัด

การห่มสไบของช่างฟ้อนเล็บจะสามารถห่มได้เป็น 2 แบบ คือ การห่มโดยช่างฟ้อนจะทาบทาบให้ชายสไบด้านหน้าทาบทาบจะอยู่ที่บริเวณชายเสื้อ และพาดบ่าทางด้านซ้ายลงทางด้านใต้แขนขวาข้างลำตัวแล้วพับทบมาทาบทาบลงบนสไบด้านซ้าย โดยทิ้งชายสไบลงทางด้านหลัง และอีกแบบหนึ่ง คือ การทาบทาบสไบให้สไบทาบทาบอยู่ทางด้านบนของตัวสไบ โดยจะเริ่มทาบทาบสไบจากด้านหลังของช่างฟ้อน และพับทบลงข้างลำตัวใต้แขนขวาและทบกลับวางทาบทาบลงบนสไบให้ชายด้านหน้าเสมอ ชายเสื้อของช่างฟ้อน คณะช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์ จะใช้การห่มสไบในแบบที่ 1 ส่วนในแบบที่ 2 จะพบในบางคณะ ผ้าสไบส่วนใหญ่ที่คณะช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์ จะเป็นผ้าโทเรที่ทอสำเร็จได้สัดส่วน โดยจะไม่ยาวหรือสั้นจนเกินไป ผ้าสไบจะมีความยาวอยู่ที่ประมาณ 2.5 เมตร ผ้าสไบทางคณะจะจัดซื้อพร้อมกันกับผ้าจีน ในบางครั้งผ้าสไบเก่าเกินไป ก็จะจัดซื้อกันใหม่ สีของผ้าสไบ คณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์จะนิยมสีขาว ด้วยเหตุผลที่ว่า ส่วนใหญ่เวลาไปทำการฟ้อนจะต้องฟ้อนในงานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา จึงนิยมใช้สีขาว ส่วนสไบสีอื่น ๆ ทางคณะก็ใช้ เป็นสีแดง สีเหลือง สีเขียว เพราะบางครั้งสีของผ้าสไบทางวัดหรือเจ้าภาพอาจจะกำหนดสีมาให้ได้ แต่ทางคณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์จะไม่สวมใส่สไบสีดำ เพราะถือเป็นสีที่ไม่เหมาะสมในการฟ้อนงานมงคล สร้อยสังวาลที่ทางคณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์ สวมใส่จะเป็นสร้อยสังวาลที่ทำจากโลหะชุบทอง โดยจะได้รับความอนุเคราะห์จากทางเจ้าภาพ ในบางงานที่ทางเจ้าภาพเตรียมเครื่องประดับไว้ให้ เมื่อฟ้อนเสร็จก็จะได้รับเป็นของขวัญที่ระลึก มาสวมใส่ในการฟ้อนครั้งต่อไป เข็มกลัด ที่ทางคณะช่างฟ้อนติดกับสังวาล โดยมากทางสมาชิกจะจัดหามาเองเป็นส่วนตัว โดยเข็มกลัดจะเป็นพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ฯ หรืออาจจะเป็นตราสัญลักษณ์ในวโรกาสต่าง ๆ

การเกล้าผม

รูปแบบทรงผมของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์ การเกล้าผมของคณะจะเกล้าอยู่ 2 แบบ คือ เกล้าผมแบบทรงญี่ปุ่น โดยสมาชิกจะเดินทางไปเกล้าผมที่ร้านประกายแก้ว¹⁰ ซึ่งเป็นร้านทำผมที่ทางสมาชิกเป็นลูกค้าและรู้จักกันเป็นเวลากว่า 25 ปี ในการเกล้าผมทางร้านจะทำการสระผมก่อน เมื่อสระผมเสร็จก็จะทำการเป่าไคให้แห้ง ทำการย้อม และเก็บเกล้า โดยจะเริ่มค้นด้วยการเกล้าผมทางด้านหน้าก่อน เมื่อเกล้าผมทางด้านหน้าเสร็จ ก็จะทำการเกล้าผมทางด้านหลัง โดยจะเกล้าผมทางด้านหลังขึ้นเอามาทบกันผมที่เกล้าส่วนด้านหน้า แล้วจัดแต่งทรง เมื่อเกล้าด้านหน้า

¹⁰ สัมภาษณ์นางจันทร์จร ศศิธร. คณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์. 13 มกราคม

และด้านหลังเสร็จ ส่วนปลายผมที่เหลือก็จะทำการขมวดเป็นมวยบริเวณกลางศีรษะ และเหน็บดอกไม้ ส่วนการเกล้าผมในแบบที่ 2 จะเป็นการเกล้าผมแบบรวบคิ๊งเป็นมวยไว้บริเวณท้ายทอย และเหน็บดอกไม้ การเกล้าผมในแบบที่สอง จะเป็นการเกล้าที่ช่างพ็อนเกล้าเองมาที่บ้าน ถ้าต้องไปพ็อนเล็บแล้วช่างพ็อน ไม่มีเวลาที่จะไปเกล้าผมที่ร้านประกายแก้ว ช่างพ็อนก็จะเกล้ากันเอง โดยจะใช้ทรงผมที่สามารถเกล้ากันเองได้

ภาพที่ 3.20 : การเกล้าผมด้านหน้าของช่าง
พ็อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ ด้านหน้า
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 3.21 : การเกล้าผมด้านหลังของช่าง
พ็อนเล็บอาวโสวัดพระสิงห์ด้านหลัง
ที่มา : ผู้วิจัย

เล็บฟ่อน

เล็บฟ่อนของคณะช่างฟ่อนอาวุโสวัดพระสิงห์ จะนิยมใช้เล็บฟ่อนที่ทำขึ้นจากแผ่นทองเหลือง โดยจะสวมทั้ง 8 นิ้ว ยกเว้นนิ้วหัวแม่มือทั้งสองข้าง การที่ช่างฟ่อนเล็บวัดพระสิงห์นิยมใช้เล็บสีทองเพราะด้วยสาเหตุที่ว่า มีความสวยงามเหมือนทองคำ เหมาะสมกับสังฆาลและเข็มกลัด แต่มีช่างฟ่อนบางคณะจะนิยมใช้เล็บฟ่อนที่มีสีเงิน โดยทางคณะช่างฟ่อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์ จะจัดซื้อจากแหล่งที่มีเล็บฟ่อนจำหน่าย และบางครั้งก็ได้รับการเชิญให้ไปฟ่อนทางคณะเจ้าภาพ จะมีการจัดเตรียมเล็บฟ่อนไว้ให้สวมใส่เวลาฟ่อน เพื่อความสวยงามของตัวเล็บ และเมื่อฟ่อนเสร็จก็จะนิยมให้ไว้เป็นที่ระลึกหรือเป็นสินน้ำใจที่มาร่วมฟ่อนในงาน

ภาพที่ 3.22 : รูปเล็บฟ่อนของคณะช่างฟ่อนอาวุโสวัดพระสิงห์
ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ

จากการสัมภาษณ์ช่างฟ่อนผู้วิจัยได้ทราบว่า เครื่องแต่งกายที่ใช้ประกอบการฟ่อนของคณะช่างฟ่อนอาวุโสวัดพระสิงห์ จะตัดเย็บด้วยเงินส่วนตัวเพราะมีความคิดเห็นที่ว่า อยากจะร่วมทำบุญและสืบสานประเพณีการฟ่อนให้สืบต่อไปโดยไม่อยากที่จะรบกวนทางวัด มีความแตกต่างจากคณะช่างฟ่อนอื่น ๆ ที่จะได้รับการสนับสนุนเงินจากทางวัดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ตัดเย็บเครื่องแต่งกายให้กับคณะช่างฟ่อน

ในการฟ่อนสิ่งที่จะขาดไม่ได้เลยคือ มือจะต้องสวมเล็บทุกครั้งที่ทำกรฟ่อน

3.4.2. คนตรีประกอบการฟ้อนของคณะช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์

คนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการฟ้อนเล็บบนอย่างที่ทำโดยทั่วไป จะนิยมใช้ “วงกลองตั้งโนง” เพราะเป็นวงดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น ทั้งเสียงของเครื่องดนตรีที่ทำการบรรเลงเมื่อได้ยิน ก็ทราบว่าเป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาแน่นอน คณะช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์เวลาไปทำการฟ้อนจะไปฟ้อนในสถานที่ต่าง ๆ หรือในบางครั้งอาจจะฟ้อนภายในบริเวณวัดที่มีการจัดงาน ทุกครั้งจะมีนักดนตรีประจำวัดบรรเลงอยู่โดยตลอด คณะช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์ก็จะเข้าร่วมฟ้อนในทุกครั้ง จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทราบว่าวัดพระสิงห์ แต่เดิมมีคณะนักดนตรีวงกลองตั้งโนง และมีเครื่องดนตรีครบชุด แต่ต่อมาคณะนักดนตรีเริ่มมีอายุมากและแยกย้ายกันไป บางคนก็เสียชีวิต จนไม่สามารถรวมกลุ่มบรรเลงดนตรีได้ เครื่องดนตรีที่ทางวัดพระสิงห์เคยมีก็ไม่มีใครดูแล และหายสาบสูญไป ในปัจจุบันวัดพระสิงห์จึงไม่มีวงกลองตั้งโนงบรรเลง¹¹

ส่วนทางคณะช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์เวลาไปทำการฟ้อนที่ใด จะนิยมฟ้อนกับเพลงที่ทำการบันทึกลงเทปคลาสสิคมากกว่า เพราะสาเหตุที่ว่า เวลาไปทำการฟ้อน ที่ต้องฟ้อนเข้ากับดนตรีที่ทำการบรรเลงสด จะไม่ถนัดด้วยการบรรเลงดนตรีสดเวลาบรรเลงนักดนตรีจะบรรเลงท่วงทำนองไม่เท่ากัน บางคณะอาจจะบรรเลงช้า บางคณะอาจจะบรรเลงเร็ว จึงทำให้เวลาฟ้อนไม่เคยชิน และเมื่อมีอายุมากขึ้นสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง จึงไม่ถนัดในการฟ้อนกับดนตรีที่ไม่เคยชิน

3.4.3. การฝึกหัดและขั้นตอนการฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมของคณะช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์ จะใช้รูปแบบการถ่ายทอดกระบวนการทำฟ้อนโดยการฝึกหัดทุกวันในช่วงแรกของการก่อตั้งคณะ จากนั้นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง โดยจะเริ่มจากการฝึกการก้าวทำให้เข้ากับจังหวะและทิศทางของท่าฟ้อน เมื่อผู้ฟ้อนเริ่มเข้าใจจังหวะจึงเริ่มฝึกซ้อมท่ามือในท่าต่าง ๆ ตามกระบวนการทำฟ้อน และเมื่อช่างฟ้อนมีความชำนาญจนสามารถจดจำกระบวนการทำฟ้อนได้แล้ว จึงเริ่มฟ้อนให้เข้ากับจังหวะดนตรี โดยจะทำการฝึกซ้อมในช่วงเย็นของทุกวันหรือในเวลาว่างจากการทำงานของแต่ละบุคคล และ เมื่อมีงานปอดหลวง หรืองานต่าง ๆ ที่ทางวัดจะต้องไปร่วมงาน ก็จะทำการฝึกซ้อมก่อนหน้าที่จะถึงวันงานประมาณ 2 - 3 วัน โดยตลอดมา ต่อมาในระยะหลังเนื่องจากช่างฟ้อนเริ่มมีอายุที่มากขึ้น และนางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง ได้ถึงแก่กรรมลง คณะช่างฟ้อนวัดพระสิงห์จึงเริ่มทำการฟ้อนตามงานโดยทั่วไปน้อยลง

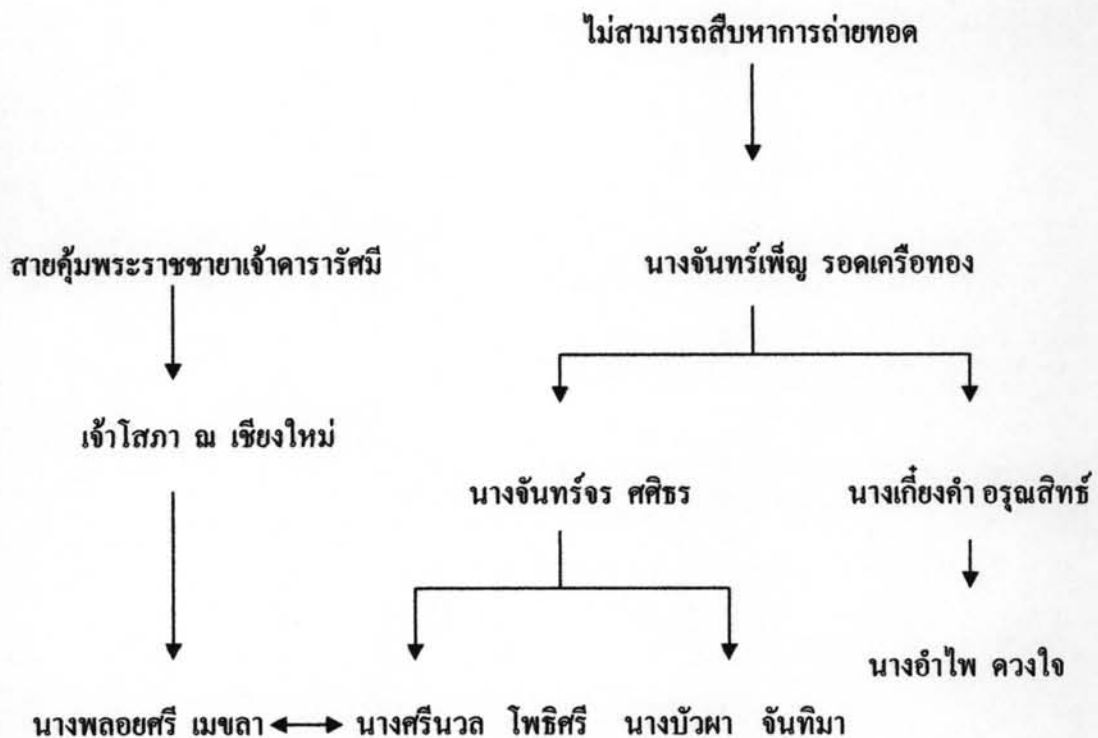
¹¹ สัมภาษณ์นางจันทร์จร ศศิธร. คณะช่างฟ้อนเล็บบนอาวุโสวัดพระสิงห์. 13 มกราคม 2550.

และจะทำการพื่อนในงานบางงานที่ต้องพื่อน หรือจากการกล่าวขอเชิญไปพื่อน โห้วจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ โดยปัจจุบันจะทำการฝึกซ้อมท่าพื่อนก่อนหน้าวันงานประมาณ 1-2 อาทิตย์ เพื่อให้ร่างกายเกิดความคุ้นเคยกับการพื่อนในเวลานาน¹²

3.4.4. สถานที่ในการฝึกหัด

คณะช่างพื่อนอาวุโสวัดพระสิงห์ เป็นการร่วมกลุ่มกันของคณะศรัทธาชาวบ้านที่มีความคิดเห็นเดียวกัน ในการสืบทอดประเพณีการพื่อนเล็บห้ววัด หรือ ช่างพื่อนตัวแทนประจำวัด ที่จะทำการพื่อนในงานต่าง ๆ สถานที่ในการฝึกหัดหรือฝึกซ้อม คณะช่างพื่อนอาวุโสวัดพระสิงห์ จึงยึดเอาวัดพระสิงห์เป็นจุดศูนย์กลางในการฝึกซ้อม ด้วยสาเหตุที่ว่าเมื่อถึงวันพระจะมีการทำบุญของคณะชาวบ้านศรัทธามาทำบุญที่วัดอยู่แล้ว คณะช่างพื่อนอาวุโสวัดพระสิงห์ ก็จะใช้พื้นที่บริเวณลานวัดด้านข้างพระวิหารหลวง หรือ ในบางครั้งก็ใช้พื้นที่ ด้านข้างของกุฏิสงฆ์ ทำการฝึกซ้อม กระบวนท่าพื่อนที่จะไปทำการพื่อนมาที่วัดได้ขอให้ช่วยอยู่เป็นประจำ

ตารางการสืบทอดกระบวนท่าพื่อนเล็บห้ววัดพระสิงห์

¹² สัมภาษณ์นาง เก็ยงคำ อรุณสิทธิ์. คณะช่างพื่อนเล็บห้ววัดพระสิงห์. 16 มกราคม

นอกจากคณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์ จะทำการฟ้อนเล็บให้กับทางวัดแล้วผู้วิจัยยังพบว่าคณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์ ยังได้รับเชิญไปฟ้อนเล็บให้กับองค์กรต่าง ๆ และได้ร่วมทำการฟ้อนในงานสำคัญของทางจังหวัดเชียงใหม่ สมาชิกของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์ยังได้รับเชิญให้เป็นกรรมการ การตัดสินการประกวดฟ้อนเล็บให้กับทางวัดหรือหน่วยงานที่ได้จัดการประกวดฟ้อนเล็บ เช่น การประกวดฟ้อนเล็บของวัดพระสิงห์ในงานประเพณีปีใหม่เมือง งานการประกวดฟ้อนเล็บ ณ พิพิธภัณฑ์พระตำหนักดารากิริมย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยภายในค่ายดาราศาสตร์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ รูปแบบและเกณฑ์การตัดสินการประกวดฟ้อนเล็บของคณะช่างฟ้อนเล็บอาวุโสวัดพระสิงห์ มีรายละเอียดดังนี้

3.5. เกณฑ์การตัดสินการประกวดฟ้อนเล็บของคณะช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์

3.5.1. ความพร้อมเพรียงและ การแปรแถว

เกณฑ์ของการให้คะแนนความพร้อมเพรียง นางเก็ยคำ อรุณสิทธิ์ ได้อธิบายไว้ว่า เรื่องความพร้อมเพรียงของสมาชิกที่ทำการฟ้อนเล็บ โดยทั่วไปทุกคณะที่เข้าประกวดทำได้ดี แต่เราจะต้องดูว่าคณะไหนทำได้ดีที่สุด ช่างฟ้อนได้ทำการฝึกซ้อมมาเป็นอย่างดี ถ้าทำได้ก็จะได้คะแนน ส่วนการแปรแถวช่างฟ้อนที่เข้าประกวดจะมีการแปรแถวที่ไม่มาก บางคณะก็จะมีรูปแบบการแปรแถวที่สวยงาม เหมาะสมกับท่าฟ้อน บางคณะก็ทำได้ไม่ดี

3.5.2. ความถูกต้องของจังหวะกระบวนท่าในการฟ้อน

เกณฑ์การตัดสินกระบวนท่าฟ้อน นางเก็ยคำ อรุณสิทธิ์ อธิบายว่า โดยจะดูที่ผู้ฟ้อนว่าสามารถทำท่าทำได้ถูกต้องสวยงามหรือเปล่า มือตั้งทำได้เสมอกันหรือไม่ ท่าฟ้อนมีความเหมาะสมเชื่อมโยงจากท่าหนึ่งไปอีกท่าหนึ่ง และที่มีความสำคัญมากที่สุดรองลงมาจากท่าฟ้อนคือ อารมณ์ ของช่างฟ้อนมีความสุขในการฟ้อน ช่างฟ้อนยิ้มแย้มแจ่มใส จังหวะของช่างฟ้อนก็มีความสำคัญ ดูว่าช่างฟ้อนจับจังหวะได้หรือไม่ การย่อเข้าตรงกับเสียงของเครื่องดนตรี

3.5.3. การแต่งกายของช่างฟ้อนผู้ประกวด

เกณฑ์ของรูปแบบการแต่งกายของช่างฟ้อนเล็บที่เข้าร่วมประกวด นางเก็ยคำ อรุณสิทธิ์ สมาชิกของช่างฟ้อนอาวุโสวัดพระสิงห์ ได้อธิบายเรื่องการให้คะแนนการแต่งกายว่า ข้อแรกจะดูที่เครื่องแต่งกายของผู้เข้าประกวดมีความถูกต้องหรือไม่ เมื่อดูรูปแบบเครื่องแต่งกายแล้วจะดูที่สีของเครื่องแต่งกาย ชุดฟ้อนเล็บประกวดควรจะมีสีที่สวยงามสดใสเหมาะสมกับผู้สวมใส่

ถ้ามุ่งขึ้นสีสด ตัวเสื้อควรมีสีอ่อน ผ่าสไบควรมีสีสด แต่ถ้าผ่าขึ้นสีอ่อน ก็ควรสลักสีให้สวยงาม และอาจจะแต่ง โขยให้สีของตัวเสื้อและผ่าขึ้นมีสีเดียวกันและใช้ผ่าสไบที่มีสีตัดกันกับสีชุด ถ้าคณะช่างฟ้อนที่เข้าประกวดสามารถทำได้ตามเกณฑ์ก็ถือว่าสมบูรณ์ ส่วนการเกล้าผมของช่างฟ้อนจะเกล้าผมแบบใดก็ได้สุดแล้วแต่คณะช่างฟ้อนทำมาแต่จะดูที่ดอกไม้เหน็บผมควรจะใช้ดอกไม้สด ไม่ควรใช้ดอกไม้แห้งแต่ถ้าไม่สามารถใช้ดอกไม้สดได้ก็จะดูที่ความสวยงามของสีดอกไม้

3.5.4. ระยะเวลาในการฟ้อนเล็บ

ส่วนระยะเวลาที่ใช้ในการประกวดฟ้อนเล็บ นางเก็งคำ อรุณสิทธิ์ ได้อธิบายรายละเอียดเรื่องระยะเวลาว่า เวลาในการฟ้อนประกวด ควรจะมีเวลาพอสมควรครบถ้วนทำเหมาะสมไม่สั้นและไม่ยาวนานจนเกินไป เพราะในบางคณะที่เข้าประกวดจะฟ้อนไปเรื่อยๆ ไม่ยอมจบ และถ้าฟ้อนได้สวยก็ดี แต่บางครั้งฟ้อนไม่สวยและฟ้อนนานเกินไปทำให้เสียเวลาแก่คณะอื่นที่จะเข้าประกวด เวลาฟ้อนประกวดที่ดีจะอยู่ที่ ประมาณ 10 – 15 นาทีก็พอ

สรุป

พื่อนเลียบ เป็นการพื่อนที่ยังมีการสืบทอดกันในเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยจะนิยมพื่อนในงานเทศกาล งานปอยหรืองานบุญ คณะช่างพื่อนเลียบอาวุโสวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่ เป็นคณะช่างพื่อนเลียบที่เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มช่างพื่อนเลียบอาวุโสที่ ช่างพื่อนมีอายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป และยังเป็นคณะช่างพื่อนที่ยังคงอนุรักษ์และรักษารูปแบบ ทำพื่อนเลียบสืบเนื่องมาเป็นเวลาประมาณ 48 ปี จนถึงปัจจุบัน

เริ่มแรก วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร แต่เดิมไม่มีช่างพื่อนเลียบประจำวัด เหมือนกับวัดทั่วไปในจังหวัดเชียงใหม่ ที่จะต้องมีคณะช่างพื่อนเลียบเป็นช่างพื่อนประจำวัด เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มหัววัดไปพื่อนนำขบวนแห่เครื่องไทยทาน รวมทั้งทำบุญในงานปอยตามหัววัดต่าง ๆ นางจันทร์เพ็ญ รอดเครือทอง (ปัจจุบันถึงแก่กรรม) ได้มีความคิดที่จะจัดตั้งกลุ่มช่างพื่อนเลียบประจำวัดพระสิงห์ขึ้น จึงได้ชักชวนชาวบ้าน คณะศรัทธาในละแวกวัด จัดตั้งกลุ่มช่างพื่อน และทำการฝึกหัดพื่อน โดยมีสมาชิกช่างพื่อนในกลุ่มคือ

นางจันทร์จร ศศิธร	ปัจจุบันอายุ 72 ปี
นางเกียงคำ อรุณสิทธิ์	ปัจจุบันอายุ 70 ปี
นางศรีนวล โทธิศรี	ปัจจุบันอายุ 70 ปี
นางอำไพ ดวงใจ	อายุ 73 ปี(ปัจจุบันถึงแก่กรรม)
นางบัวผา จันทิมา	ปัจจุบันอายุ 75 ปี

การแต่งกายของกลุ่มช่างพื่อนอาวุโสวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร แต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองล้านนาเหมือนอย่างเช่นช่างพื่อนหัววัดทั่วไปได้แก่ นุ่งซิ่นลายขวาง สวมเสื้อแขนกระบอก ห่มสไบ สวมสังวาล ดิคเข็มกลัด เก้าฝมทรงฉู้นุ่น เหน็บดอกไม้ มีอ้อมสวมเลียบ ในการจัดหาเครื่องแต่งกาย จะใช้ทุนส่วนตัวของช่างพื่อน ทำการตัดเย็บและจัดซื้อเองมาโดยตลอด โดยมีได้ใช้เงินทุนจากวัด หรือของความอนุเคราะห์จากหน่วยงานทั่วไปเหมือนเช่นช่างพื่อนกลุ่มอื่น

ดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการพื่อนคณะช่างพื่อนอาวุโสวัดพระสิงห์เวลาไปทำการพื่อนที่ใด จะนิยมพื่อนกับเพลงที่ทำการบันทึกลงเทปคลาสสิค มากกว่า เพราะสาเหตุที่ว่า เวลาไปทำการพื่อน ที่ต้องพื่อนเข้ากับดนตรีที่ทำการบรรเลงสด จะไม่ถนัดด้วยการบรรเลงดนตรีสดเวลาบรรเลงนักดนตรีจะบรรเลงท่วงทำนองไม่เท่ากัน บางคณะอาจจะบรรเลงช้า บางคณะอาจจะบรรเลงเร็ว จึงทำให้เวลาพื่อนไม่เคยซิด และเมื่อมีอายุมากขึ้นสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง จึงไม่ถนัดในการพื่อนกับดนตรีที่ไม่เคยชิน